

Nr 130.

Av herr **Jönsson** i Revinge **m. fl.**, *angående ersättning från kreditkassan till insättarna i aktiebolaget Privatbanken för vissa av dem lidna förluster.*

Vad kungl. statsverkspropositionen innehåller angående kreditkassans verksamhet och resultatet därav är synnerligen glädjande icke blott därför att förlusterna synas komma att understiga vad som beräknats utan också och framför allt därför att kreditkassan uppenbarligen väl fyllt sin huvuduppgift att »minska de fördärvliga allmänna följderna av deflationskrisen». Därförutom skulle, såsom framlidne statsrådet Thorsson uttryckte sig, »många, många tusen män och kvinnor av alla slag, som anförtrott resultatet av ett långt livs arbete åt banken», blivit lidande. Det är en mycket stor välgärning, att detta kunnat förekommas, även om statens förluster därpå komma att gå upp till 40 millioner kronor. Men det finnes ändock »många tusen män och kvinnor», som icke blivit besparade just detta lidande, nämligen de som hade insatt pengar i privatbanken, vilken den 20 februari 1919 blev försatt i konkurs. Dessa »många tusen» ha blivit så förbisedda, att ideligen samma vackra vitsord om det svenska bankväsendet kunnat upprepas: »Insättare i svenska banker ha aldrig gjort några förluster av där insatta medel». Så uttalade sig huvuddirektören i en av landets storbanker år 1923. Och föregående år, 1922, under en interpellationsdebatt i andra kammaren, yttrade, utan gensägelse från något håll, ledaren för ett av de stora partierna, att »sedan många år tillbaka hade icke någon insättare i de enskilda bankerna förlorat några pengar på detta». Icke heller bankdirektörens vackra ord rön-te någon annan gensaga, än att en av de »många tusen» i en tidningsartikel anmärkte: »Jag måste tolka detta som ett program, till vars uppfyllande naturligtvis hör, att även Privatbankens insättare skonas för förluster». — Riksdagen har förut endast i följd av motioner om utredning haft direkt anledning att något litet befatta sig med Privatbanksinsättarnas bekymmer, men då dessa motioner ej biföllos, följde insättarna anvisningen att själva bekosta utredningen och

överlämnade den till regeringen i februari 1927. Vad framgår då av den samma? Jo, bland annat att det är i alldeles övervägande grad småfolket, som insatt sina små besparingar i Privatbanken. Ingen av dem har haft någon inflytelserik plats i samhället, så att de kunnat göra sin röst hörd, utan de ha allesammans blivit så förbisedda, att det vackra vitsordet om att ingen förlorat pengar, som insatts i bank, kunnat ideligen upprepas. — Hur stora äro då förlusterna på privatbanken? Enligt bankinspektionens meddelande till riksdagen den 26 februari 1924 fördelar sig bristen vid slutredovisningen i Privatbankens konkurs sålunda:

Depositions- och kapitalräkning	kronor 1,845,817:—
Giro och löpande räkning	» 412,250:—
Sparkasseräkning	» 678,056:—
Särskilt bevakade fordringar	» 1,296,432:—
	<hr/>
	Summa kronor 4,232,555:—

Nu är emellertid att märka, att Privatbanksinsättarnas ombud aldrig begärt, att ersättning skulle lämnas för hela denna brist. Så skedde visserligen, när frågan gällde de andra bankerna; det lät sig då icke göra att undanta ens verkliga jobbpengar, utan allt skyddades. Men i fråga om Privatbanken har det endast varit tal om verkliga sparmedels, ej ens ränteförlusternas ersättande. Sålunda avsöndras först och främst »särskilt bevakade fordringar», 1,296,432 kronor, varigenom beloppet minskas till 2,936,123 kronor. Därefter avsöndras naturligtvis även från övriga räkningar »fordringar, som grundade sig på transaktioner, vilka, trots underskottet i Privatbanken, varit för vederbörande mycket lukrativa», o. s. v. Här är icke möjligt att precisera dessa belopp, men med stöd av den till regeringen överlämnade utredningen¹⁾ och eventuellt bistånd av kungl. bankinspektionen torde detta utan svårighet låta sig göra, ja, man kan utan fara för missräkning nämna siffran 2¹/₂ millioner kronor såsom maximum av vad som kan komma i fråga att ersättas. — Hur har man då tänkt sig, att saken skulle kunna utföras? Jo, därvid har intet förslag synts äga den bärkraft som hänvisningen till kreditkassans slutuppgörelse för de medel, vilka beviljats för understöd åt andra banker. Men då denna slutuppgörelse ännu icke är att förvänta inom överskådlig tid och redan 10 år förflutit, sedan Privatbanken gick i konkurs, torde det ej vara skäl att längre uppskjuta avgörandet angående bemälda ersättning.

På grund av vad ovan anförts, hemställes värdsamt,

att riksdagen måtte besluta att lämna kreditkassans styrelse bemyndigande att, av tillgängliga medel och efter behörig granskning, till insättarna i aktiebolaget Privatbanken

¹⁾ Handlingarna överlämnade till statsutskottet.

lämna ersättning för de kapitalbelopp, som de vid nämnda penninginstitut nedläggande gingo förlustiga.

Stockholm den 15 januari 1929.

Johan Jönsson.

<i>Nils Månsson.</i>	<i>Axel Pehrsson.</i>	<i>Olivia Nordgren.</i>
<i>Janne Nilsson.</i>	<i>Jöran Grapenson.</i>	<i>Joh. G. Svensson.</i>
<i>Cornelius Olsson.</i>	<i>M. L. Petersson,</i> Broaryd.	<i>Oscar N. Olsson.</i>

I motionens syfte instämma:

<i>E. O. Magnusson.</i>	<i>P. M. Olsson.</i>	<i>Gust. Svedman.</i>
	<i>Adolf Wallerius.</i>	
